

Stanovisko k spôsobu zabezpečenia ochrany finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb

Stanovisko útvaru dohľadu nad finančným
trhom, úseku dohľadu a ochrany
finančného spotrebiteľa, odboru
finančných technológií a inovácií Národnej
banky Slovenska z 1. apríla 2025 k spôsobu
zabezpečenia ochrany finančných
prostriedkov prijatých od používateľov
platobných služieb

Národná banka Slovenska, útvar dohľadu nad finančným trhom, úsek dohľadu a ochrany finančného spotrebiteľa, odbor finančných technológií a inovácií (ďalej len „NBS“), na základe ustanovenia § 1 ods. 3 písm. a) bodu 3 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dohľade“) vydáva toto stanovisko k spôsobu zabezpečenia ochrany finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb v súlade s § 77 ods. 7 a ods. 9 zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o platobných službách“).

Článok I. Predmet úpravy

1. Toto stanovisko je určené **poskytovateľom platobných služieb** podľa ustanovenia § 2 ods. 3 písm. a) zákona o platobných službách, **ktorými sú banka**, zahraničná banka alebo pobočka zahraničnej banky, ktoré majú v bankovom povolení uvedené aj poskytovanie platobných služieb a zúčtovanie (ďalej len „banky“), poskytovateľom platobných služieb podľa ustanovenia § 2 ods. 3 písm. d) zákona o platobných službách, ktorými sú **platobná inštitúcia** podľa ustanovenia § 63 zákona o platobných službách, zahraničná platobná inštitúcia alebo pobočka zahraničnej platobnej inštitúcie a tiež poskytovateľom platobných služieb podľa ustanovenia § 2 ods. 3 písm. b) zákona o platobných službách, ktorými sú **inštitúcia elektronických peňazí** podľa ustanovenia § 81 ods. 1 zákona o platobných službách, zahraničná inštitúcia elektronických peňazí alebo pobočka zahraničnej inštitúcie elektronických peňazí a zároveň poskytovateľom platobných služieb v obmedzenom rozsahu podľa ustanovenia § 79a a § 87 zákona o platobných službách (ďalej spolu len „PI/IEP“).
2. Toto stanovisko ustanovuje odporúčania NBS pre poskytovateľov platobných služieb, pri dodržiavaní ktorých budú dohliadané subjekty poskytovať platobné služby v súlade s platnou právnou úpravou.

Článok II. Cieľ

3. Cieľom stanoviska je poskytnúť usmernenie pre PI/IEP k spôsobu zabezpečenia ochrany finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb, ktoré určuje ustanovenie § 77 ods. 7 a ods. 9 zákona o platobných službách.
4. Zároveň toto stanovisko má za cieľ definovať rozsah podmienok zriaďovania platobných účtov, ktoré v rámci poskytovania platobných služieb vedú banky pre PI/IEP ako svojich používateľov platobných služieb tak, aby spôsob vedenia týchto účtov bol v súlade s platnou právnou úpravou.

5. NBS má za to, že správne nastavenie zmluvných vzťahov týkajúcich sa platobných účtov, ktoré banky vedú pre PI/IEP, prispeje k posilneniu zákonom predpokladanej ochrany finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb PI/IEP.

6. NBS v rámci svojej dohľadovej pôsobnosti eviduje, že postup bánk vo vzťahu k prístupu k platobným účtom a úprave zmluvných vzťahov týkajúcich sa platobných účtov, ktoré vedú pre PI/IEP nie je jednotný a v niektorých prípadoch je nevyhovujúci. V dôsledku tohto nesprávneho postupu bánk môžu nastať situácie, v ktorých PI/IEP nebudú schopné dodržiavať základné zákonné požiadavky na oddelenie finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb tak, ako to predpokladá platná právna úprava. Zároveň je z dohľadovej činnosti NBS známe, že banky pri otváraní platobných účtov pre PI/IEP používajú štandardnú klientsku zmluvnú dokumentáciu, ktorá nezohľadňuje osobitnú povahu zmluvných vzťahov s PI/IEP.

7. Z uvedených dôvodov považuje NBS za účelné usmerniť dohliadané subjekty vydaním tohto stanoviska, ktoré určuje rámec správneho nastavenia úpravy zmluvných vzťahov týkajúcich sa platobných účtov, ktoré vedú banky pre PI/IEP tak, aby finančné prostriedky prijaté PI/IEP od používateľov platobných služieb boli chránené nielen formálne, ale aj fakticky.

Článok III.

Právny rámec

8. NBS za účelom zjednotenia postupu poskytovateľov platobných služieb pri ochrane finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb, vrátane ich správneho označenia v príslušnej zmluvnej dokumentácii, ako aj klasifikácie jednotlivých platobných účtov aplikuje tieto zákonné ustanovenia:

- Zákon o dohľade, kľúčové ustanovenia: § 1 ods. 2, § 1 ods. 3 písm. a) bod 3;
- Zákon č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov, kľúčové ustanovenia: § 34a ods. 1 a ods. 2;
- Zákon o platobných službách, kľúčové ustanovenia: § 64 ods. 2 písm. p), § 77 ods. 4 druhá veta, § 77 ods. 7, § 77 ods. 9 až 11, § 79a, § 81 ods. 5 a ods. 6, § 87 ods. 1;
- Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, kľúčové ustanovenia: § 89 ods. 4.

Článok IV.

Klasifikácia platobných účtov PI/IEP

9. PI/IEP sú povinné pri poskytovaní platobných služieb a za účelom nepretržitého splňania podmienok podľa ustanovenia § 64 ods. 2 a § 82 ods. 2 zákona o platobných službách mať zavedené a zmluvne dojednané systémy na ochranu finančných prostriedkov používateľov platobných služieb podľa ustanovenia § 77 ods. 7 a ods. 9 zákona o platobných službách. V prípade, ak PI/IEP nepostupujú podľa ustanovenia § 77 ods. 8 zákona o platobných službách, **mali by** za účelom zabezpečenia oddelenia finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb od ich vlastných finančných prostriedkov a ich následnú ochranu pred prípadným výkonom rozhodnutia, v závislosti od svojho obchodného modelu poskytovania platobných služieb, mať upravený **základný rámec ochrany finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb nasledovne:**

I. samostatný platobný účet zriadený v banke (tzv. prevádzkový účet), ktorý PI/IEP využívajú na vykonávanie **každodenných platobných operácií** v rámci svojej podnikateľskej činnosti s vlastnými finančnými prostriedkami pri poskytovaní platobných služieb alebo aj pri vykonávaní iných obchodných činností. Zriadenie takéhoto platobného účtu je nevyhnutným predpokladom pre vykonávanie akejkoľvek podnikateľskej činnosti PI/IEP, vrátane poskytovania platobných služieb. Na tomto platobnom účte, identifikovanom ako prevádzkový účet, PI/IEP nemôžu viesť finančné prostriedky prijaté od svojich používateľov platobných služieb.

II. samostatný platobný účet zriadený v banke (tzv. operatívny účet), ktorý PI/IEP umožňuje poskytovať platobné služby v rozsahu udeleného povolenia a ktorý využívajú na zabezpečenie bežnej operatívnej výkony platobných služieb. Na tomto platobnom účte sa nachádzajú finančné prostriedky prijaté od používateľov platobných služieb a v žiadnom časovom okamihu nesmie dôjsť k zlúčeniu finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb a iných osôb. PI/IEP musia počas celej doby držby týchto prostriedkov dbať na zabezpečenie ich ochrany v súlade s požiadavkami na ich oddelenie od vlastných finančných prostriedkov tak, ako to predpokladá ustanovenie § 77 ods. 7 prvá časť vety a ustanovenie § 77 ods. 9 zákona o platobných službách. PI/IEP musia prijaté finančné prostriedky aj oddelene evidovať, čo má za cieľ, aby v každom okamihu bolo možné jednoznačne odlíšiť finančné prostriedky, ktoré držia na svojich platobných účtoch vedených bankou a patria používateľom platobných služieb a finančné prostriedky, ktoré PI/IEP evidujú z iného dôvodu, ako napr. z dôvodu vykonávania iných obchodných činností v zmysle ustanovenia § 77 ods. 1 písm. c) zákona o platobných službách. Tento platobný účet vedený bankou a identifikovaný ako tzv. operatívny účet podlieha osobitnému právnomu režimu zabezpečujúcemu ochranu finančných prostriedkov pred akýmkoľvek zásahom do ich integrity, vrátane rizika insolventnosti alebo exekučných úkonov a iných úkonov výkonu rozhodnutia voči PI/IEP. V prípade nedostatočnej ochrany prijatých finančných prostriedkov, ako aj ich nesprávnej evidencie, sa PI/IEP vystavujú riziku porušovania právnych predpisov, nad dodržiavaním ktorých dohliada NBS.

III. samostatný platobný účet zriadený v banke (tzv. ochranný účet, z anglického slova safeguarding, tiež ozn. ako safeguardingový účet), ktorý PI/IEP využívajú v rámci poskytovania platobných služieb a ukladajú naň finančné prostriedky prijaté od používateľov platobných služieb, ak ich neprevedú príjemcovi alebo inému poskytovateľovi platobných služieb do konca pracovného dňa nasledujúceho po dni prijatia. Zriadenie tohto platobného účtu predpokladá ustanovenie § 77 ods. 7 druhá časť vety zákona o platobných službách a predstavuje jednu z alternatív ochrany finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb, ich uloženie na samostatný účet v banke. Tento platobný účet využívajú PI/IEP **výlučne za účelom ochrany finančných prostriedkov** prijatých od používateľov platobných služieb v závislosti od obchodného modelu a platobnej služby, ktorú poskytujú v rámci udeleného povolenia. Aj tento účet vedený bankou a klasifikovaný ako tzv. ochranný, alebo safeguardingový podlieha osobitnému právnomu režimu zabezpečujúcemu ochranu klientskych prostriedkov pred akýmkoľvek zásahom do ich integrity, vrátane rizika insolventnosti alebo exekučných úkonov a iných úkonov výkonu rozhodnutia voči PI/IEP. Ani na tento platobný účet nesmú byť vkladané finančné prostriedky patriace do majetku PI/IEP. V prípade nedostatočnej ochrany finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb, ako aj ich nesprávnej evidencie, sa PI/IEP vystavuje riziku porušovania právnych predpisov, nad dodržiavaním ktorých dohliada NBS.

Článok V.

Prístup PI/IEP k platobným účtom v bankách

10. V súlade s ustanovením § 77 ods. 11 zákona o platobných službách sú banky povinné umožniť zriadenie platobných účtov pre PI/IEP v súlade s regulačnými požiadavkami na objektívnom, nediskriminačnom a primeranom základe, pričom nesmú bez relevantného odôvodnenia odmietnuť zriadenie takého účtu. O tejto skutočnosti, ako aj o dôvodoch odmietnutia zriadenia platobného účtu PI/IEP, musia banky informovať NBS.

11. Zmyslom a účelom tohto zákonného ustanovenia je umožniť PI/IEP prístup k platobným účtom vedenými bankami tak, aby PI/IEP mohli poskytovať platobné služby efektívne a bez prekážok, vrátane primeranosti výšky poplatkov za vedenie účtov, a aby tak bola zabezpečená spravodlivá hospodárska súťaž medzi poskytovateľmi platobných služieb. Na účely splnenia povinností podľa ustanovenia § 89 ods. 4 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, banky spravidla zisťujú vlastníctvo prostriedkov vkladanych na účet v banke prostredníctvom záväzného písomného vyhlásenia klienta (v danom prípade PI/IEP), v ktorom je klient povinný uviesť, či sú tieto prostriedky jeho vlastníctvom a či obchod vykonáva na vlastný účet. Banky sú teda aj v prípade zabezpečenia plnenia povinnosti umožniť prístup k účtom pre PI/IEP povinné zisťovať vlastníctvo finančných prostriedkov, ktoré budú vedené na účtoch PI/IEP. Zmluvná dokumentácia upravujúca vedenie účtov bankami pre PI/IEP má obsahovať výsledok takého zisťovania, či už vo forme samostatného vyhlásenia alebo ako súčasť písomnej zmluvy.

Dôsledným plnením povinností bankami vo vzťahu k preukazovaniu vlastníctva finančných prostriedkov vkladaných na účty, ktoré banky vedú pre PI/IEP, bude zabezpečená aj faktická, nie len formálna ochrana finančných prostriedkov prijatých od používateľov platobných služieb.

Článok VI.

Záverečné ustanovenia

12. Stanovisko predstavuje právny názor NBS, ktorý sa uplatňuje pri výkone dohľadu nad finančným trhom. Dodržiavanie ustanovení tohto stanoviska prispeje k vyššej úrovni prehľadnosti právnej úpravy v tejto oblasti a k zvýšeniu dôvery vo finančný trh. Nedodržiavanie odporúčaní vyplývajúcich z tohto stanoviska, ako aj príslušnej právnej úpravy môže mať za následok prijatie príslušných dohľadových opatrení, ktoré môžu viesť k opatreniam na nápravu, vrátane sankcií zo strany NBS.

13. Toto stanovisko je potrebné vnímať v kontexte platnej právnej úpravy. Ak sa dôsledkom legislatívnych zmien stanú niektoré odkazy na všeobecne záväzné právne predpisy Slovenskej republiky neaktuálne, je potrebné vychádzať z obsahu, resp. zo zmyslu a účelu platnej právnej úpravy.

V Bratislave, dňa 1. apríla 2025

RNDr. Martin Budaj, PhD.
riaditeľ odboru finančných technológií a inovácií

Vydavateľ

© Národná banka Slovenska, apríl 2025
Odbor finančných technológií a inovácií

Adresa

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava
psd2@nbs.sk